

УДК 338.2

КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ НИМИ

Студ. Д.А. Бойко, гр. МгМН 1-18
Науковий керівник доц. С.В. Бреус
Київський національний університет технологій та дизайну

Метою є дослідження сутності та шляхів реалізації конкурентних переваг підприємства у контексті управління ними.

Завданням є дослідження сутності конкурентних переваг визначення умов та загальних рис механізмів формування конкурентних переваг; визначення взаємозв'язку процесу формування й реалізації конкурентних переваг та експорту високотехнологічної продукції; виділення підходів до формування конкурентних переваг підприємства; визначення основних напрямів формування й реалізації конкурентних переваг підприємства в сучасних умовах.

Об'єктом дослідження є процес формування та управління конкурентними перевагами підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних засад управління конкурентними перевагами підприємства.

Методи та засоби дослідження. Для досягнення поставленого завдання в якості інструментів дослідження використано такі методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція.

Наукова новизна полягає у такому: вперше викреслено взаємозв'язок процесу формування й реалізації конкурентних переваг та експорту високотехнологічної продукції; удосконалено підходи до формування конкурентних переваг підприємства; набуло подальшого розвитку визначення основних напрямів формування й реалізації конкурентних переваг підприємства в сучасних умовах.

Практичне значення отриманих результатів полягає в обґрунтуванні особливостей управління конкурентними перевагами підприємства як ефективного інструменту забезпечення його конкурентоспроможності.

Результати дослідження. Процес розвитку суб'єкта господарювання в умовах жорсткої конкуренції передбачає забезпечення сталих переваг над іншими учасниками ринку, використання яких може стати гарантією довгострокового та результативного існування підприємства. Для характеристики таких переваг використовується поняття «конкурентні переваги». У сфері дослідження особливостей конкурентних переваг підприємства представлено значну кількість робіт таких авторів: Бреус С.В., Жемба А.Й., Гавриленко І.С., Іванов Ю.Б., Касич А.О., Котлер Ф., Ламбен Ж., Литвинюк О.П., Портер М., Стовбан Ю.Т., Харькова Ж.В. та інші [1-5]. Згідно з визначенням Портера М. конкурентні переваги є сукупністю чинників, що визначають успіх або неуспіх підприємства в конкуренції, продуктивність використання ресурсів та є результатом виявлення й використання унікальних, способів конкуренції, що можуть зберігатися певний час. Відповідно до досліджень Котлера Ф., перевага над конкурентами досягається пропозицією споживачам більшої цінності за рахунок нижчих цін чи надання більших вигід, що виправдовують вищу ціну. Ж. Ламбен визначає конкурентні переваги як характеристики, властивості товару чи марки, що сприяють формуванню відмінностей підприємства над конкурентами [1]. Відповідно до загальної класифікації конкурентні переваги поділяють на структурні, ресурсні, технічні, управлінські, ринкові таті, що характеризують ефективність функціонування. За джерелами формування конкурентні переваги бувають: внутрішні (характеристики внутрішніх аспектів діяльності підприємства), зовнішні (базуються на спроможності підприємства створити значущі цінності для споживачів його продукції, що сприяє виникненню можливостей повнішого задоволення їхніх потреб, зменшення витрат чи підвищення ефективності діяльності). При цьому базисом загальної конкурентної переваги

підприємства є внутрішні, що являються лише потенціалом досягнення підприємством своїх конкурентних позицій [2]. До основних завдань управління конкурентними перевагами відносяться такі [3]: 1) ідентифікація досягнутого рівня конкурентного потенціалу та конкурентоспроможності підприємства; 2) опрацювання комплексу ефективних конкурентних стратегій та забезпечення їх реалізації; 3) оцінювання ефективності управління конкурентними перевагами. Створення дієвої системи формування та управління конкурентними перевагами підприємства ґрунтується на загальновідомих принципах, до основних з яких відносяться такі: наукової *обґрунтованості*, безперервності, ефективності, адаптивності, гнучкості. Особливості процесів управління конкурентними перевагами у сучасних умовах виділяють Касич А.О. та Харькова Ж.В. [4]: 1. Надійність та характер конкурентних переваг визначається системністю та комплексністю роботи підприємства у цьому напрямі. 2. Розвиток та ускладнення зовнішнього середовища визначає необхідність пошуку нових джерел конкурентних переваг. 3. Багаторівневість розвитку світових ринків зумовлює бажання підприємств одночасно використовувати чинники високого рівня (інновації, кваліфікація, технології) та традиційні (доступ до дешевих джерел сировини, розширення ринків збуту продукції, нарощування обсягів виробництва). 4. Технологічні конкурентні переваги стають доступнішими для підприємств країн, що розвиваються. 5. Досить великий перелік конкурентних переваг потребує формування значних фінансових та унікальних кадрових ресурсів, що обмежує можливості динамічного розвитку підприємств країн, що розвиваються.

Однією з важливих передумов посилення й розвитку конкурентних переваг підприємства є вибір сфери конкуренції, відмінної від тієї, що обрали для себе конкуренти, або перехід до глобальної конкуренції, в той час як інші суб'єкти господарювання ще обмежуються внутрішнім ринком. Зважаючи на це слід зазначити, що підхід до розвитку конкурентної переваги, носить глобальний характер й визначається завоюванням нових конкурентних переваг в системі: стратегічна група □ сектор національної економіки □ світовий ринок. При цьому слід зважати на достатньо значний потенціал українського експорту високотехнологічної продукції – 0,3-0,5 % світового (10-15 млрд дол. США) [5].

Висновки. Враховуючи зазначене, слід констатувати, що управління конкурентними перевагами є необхідною передумовою забезпечення конкурентоспроможності підприємства. При цьому основними напрямками формування й реалізації конкурентних переваг підприємства в сучасних умовах є підвищення рівня використання ним прогресивного обладнання та технологій, ефективне управління збутовою й ціновою політикою, впровадження прогресивних змін у всій сфері його діяльності загалом.

Ключові слова: конкурентні переваги, управління перевагами, умови, розвиток.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стовбан Ю.Т. конкурентні переваги підприємства як необхідна умова виходу економіки України з тіні URL: http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Aktualni-problemy-rozvytku-ekonomiky-regionu/2009_5_1/17.pdf (дата звернення: 15.04.2019).
2. Литвинюк О.П., Гавриленко І.С. Формування конкурентних переваг підприємства та забезпечення їх підтримки. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. 2010. № 35. С. 144–149.
3. Жемба А.Й. Особливості управління конкурентними перевагами підприємств. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/7112> (дата звернення: 15.04.2019).
4. Касич А.О., Харькова Ж.В. Управління конкурентними перевагами підприємства. *Економічний аналіз*. 2016. № 2, Том 25. С. 79–85. URL: <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/4524/1/1212-5867-1-PB%20%282%29.pdf> (дата звернення: 15.04.2019).
5. Бреус С.В. Аналіз стану і перспективи експорту високотехнологічної продукції промисловості України. *Стратегічні пріоритети*. 2010. №1 (14). С. 16–22.